statytos lyties 18–20 metų individui. Kapas suardytas XX a. viduryje įrengiant buitinių nuotekų trasą. Pavieniai žmonių kaulai rodo, jog kapinyno ŠV pakraštys galėjo būti retai užlaidotas ir suardytas XX a. viduryje tiesiant komunikacijas. Vienintelis radinys – kryžinio smeigtuko fragmentas (1 pav.) – sietinas su kapinynu. Tokio tipo smeigtukai datuojami VII–VIII a. 1961–2009 m. archeologinių tyrimų metu atidengti 18 kapų buvo datuoti IV–V a. Rastas smeigtukas kapinyno chronologiją praplečia iki VII–VIII a.

Šiaulių kapinyno teritorijoje fiksuotas fragmentiškai išlikęs Šiaulių dvarvietės kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta XVI–XX a. I puse datuojamų radinių – buitinės keramikos šukių, puodyninių koklių fragmentų, 2 Rusijos imperijos prekybinės plombos, žiedinė segė, 11 monetų, iš jų daugiausia Jono Kazimiero (1648–1668), Karolio X Gustavo (1654–1660) ir Kristinos (1632–1654) šilingų. Ankstyviausia moneta – Žygimanto Augusto 1570 m. sidabrinis dvidenaris.

Nuo 1961 m. Šiaulių kapinyne ištirtas bendras 688,9 m^2 plotas, rasta 19 kapų su negausiomis įkapėmis arba be jų. Kapinynas datuotas IV–VIII a.

Šiauliai Cemetery

In 2022, 13 trenches (425 m^2) were excavated in Šiauliai cemetery (in Šiauliai). Trench 8 contained the disintegrated remnants of a grave (designated Burial 17) and a fragment of a 7th–8th-century silver-plated copper-alloy cruciform pin with disc terminals on each crossarm (Fig. 1). Trench 3 yielded a human ulna and a radial bone fragment, whereas the field survey yielded fragments of long bones. The NW edge of the cemetery may have been scarcely used, and was destroyed by utility works in the mid-20th century. Archaeological excavations between 1961 and 2009 revealed a total of 18 burials dated to the 4th–5th centuries. The newly discovered pin extends the cemetery occupation period to the 7th–8th centuries.

Kęstutis Peseckas,
Irmina Kaminskaitė,
Augustinas Bernotas

Slengių kapinynas

Slengių kapinyne (UK 13072) (Klaipėdos r. Sendvario sen.) 2022 m. planuojamų naujų kolumbariumų ir kapinių vartų vietoje vykdyti detalieji tyrimai. Slengių kapinynas datuojamas V–XII a. Jam būdingi ir griautiniai, ir deginiai palaidojimai. Kapinynas yra ŠR Klaipėdos priemiesčio dalyje šalia A13 kelio. XIX a. šioje vietoje įkurtos kapinės, kurios veikia ir šiandien. Kapinynas yra gana plokščio reljefo kiek aukštesne P puse. Kapinynas smarkiai apgadintas arimų ir melioracijos metu bei XIX a. įrengiant kapines. Jis aptiktas 1972 m. melioracijos metu, o tyrimai jame vykdomi nuo 1977 m. (*ATL 1978 ir 1979 metais*, 1980, p. 101–103). Artimiausioje aplinkoje 1996 m. tyrimus vykdė R. Banytė-Rowell (*KPC PB*, f. 39, ap. 1, b. 1342), 2012 m. – E. Stankevičiūtė (*LIIR*, f. 1, b. 1342), 2022 m. M. Daubaras vykdė žvalgymus, be pavienių radinių, archeologai vertingo archeologinio sluoksnio ar kapų neaptiko. 2001 m. kapinyno apsaugos zonoje į Š pusę nuo čia aprašomų tyrimų ploto kasinėjimus vykdė R. Bračiulienė (*ATL 2001 metais*, 2002, p. 117). 110 m^2 tirtame plote ji aptiko 10 griautinių palaidojimų. Slengių kapinyno apsaugos zonoje 2012 m. tyrimus atliko ir neįtvirtintą gyvenvietę aptiko D. Baltramiejūnaitė (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 48–51). 2013 m. E. Stankevičiūtės tyrimai buvo nerezultatyvūs.

1 pav. Archeologinių tyrimų situacijos planas: 1 – saugomo Slengių kapinyno teritorijos riba; 2 – tirtos perkasos; 3 – įgilintos struktūros. I. Kaminskaitės brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – the boundary of the protected Slengiai cemetery area; 2 – excavated trenches; 3 – features.

2 pav. S formos plokštinė kiauraraštė segė. A. Bernoto nuotr.

Fig. 2. S-shaped flat openwork brooch.

Tyrimų metu P kapinyno dalyje ištirtos 3 perkasos (1 pav.). **Perkasa 1** tirta 8x3 m dydžio (24 m^2 ploto). Po velėna perkasoje fiksuotas pilkai rudo priesmėlio armens sluoksnis, po juo 30–50 cm gylyje pasiektas įžemis – rusvas žvyringas priesmėlis. Armenyje aptikta pavienių su kuršių kapinyno egzistavimo laiku susijusių radinių: mėlyno stiklo karolis, įvijinės apyrankės dalis, lankinės žieduotosios segės dalis, taip pat rasta XIX–XX a. datuojamų radinių. Perkasoje 1 aptikta viena įgilinta struktūra, kurios dalis liko perkasos PR sienoje. Struktūra aptikta 38 cm gylyje buvo stačiakampio užapvalintais kampais formos. Šioje struktūroje aptikta nedidelė keramikos šukė ir ypač smulkus vario lydinio papuošalo fragmentas.

Perkasa 2 tirta 10x2 m dydžio (20 m^2) ploto. Po 10 cm storio supiltinio žvirgždo sluoksniu fiksuotas armuo – 60 cm storio pilkai rudo priesmėlio storymė, po ja 70–90 cm gylyje pasiektas įžemis – gelsvas priesmėlis. Šioje perkasoje rasta 12 archeologinių radinių, iš jų tik du galima neabejotinai priskirti kapinyno laikotarpiui. Tai akmeninis verpstukas ir įvijinis žiedas praplatinta vidurine apvija. Perkasoje 2 taip pat aptiktos 4 įgilintos struktūros be archeologinių radinių.

Perkasa 3 tirta 5x2 m dydžio (10 m^2 ploto). Po apie 20 cm storio supiltinės skaldos ir žvyro sluoksniu fiksuotas 55–65 cm storio pilkai rudo žvyringo priesmėlio sluoksnis – armuo, po juo pasiektas įžemis – gelsvas smėlis. Armenyje rasta keletas pavienių radinių, kuriuos galima sieti su kapinyno egzistavimo laikotarpiu. Tai gerai išlikusi ovalioji S formos plokštinė kiauraraštė segė (2 pav.) ir geležinis viename gale susukto plono metalo dirbinys – galbūt papuošalo užsegimo geležinė dalis. Be šių radinių, rasta keletas XVIII–XIX a. datuojamų keramikos šukių ir XIX a. moneta.

Tyrimų metu detaliai ištirtas 54 m^2 plotas, rasta 15 radinių, preliminariai datuojamų V–

XII a. ir sietinų su čia egzistavusiu kuršių kapinynu. Vis dėlto beveik visi arime rasti radiniai pavieniai, aptikta tik viena įgilinta struktūra galbūt laikytina arimo metu suardyto kapo dalimi.

Slengiai Cemetery

In 2022, 3 trenches measuring a total of 54 m² were excavated in Slengiai cemetery (Fig. 1) (western Lithuania, Klaipėda municipality). Various artefacts dating from the 5th to the 20th centuries were found. No continuous stratigraphic layers earlier than the 19th century were identified in the trenches. One feature with 5th–12th-century artefacts was found in Trench 1, containing one small piece of copper-alloy jewellery and a small potsherd. A notable find discovered in Trench 3 was an S-shaped brooch dating to the Curonian cemetery period (Fig. 2).

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – Klemiškės kapinyno teritorija; 2 – sklypų ribos; 3 – 2022 m. tyrimų teritorija; 4 – 2022 m. ištirtos perkasos; 5 – 2014 ir 2017 m. tyrimai. D. Balso brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – Klemiškė cemetery boundary; 2 – land plot boundaries; 3 – 2022 excavation area; 4 – trenches excavated in 2022; 5 – areas excavated in 2014 and 2017.

Marius Petkus, Darius Balsas, Rokas Kraniauskas

Klemiškės kapinynas

2022 m. Klemiškės kapinyne (UK 39038) (Klaipėdos r., Sendvario sen.) buvo atlikti žvalgomieji tyrimai. Klemiškės kapinynas žinomas nuo XX a. pradžios, tuo metu jį tyrinėjo A. Bezzenbergeris. Po Antrojo pasaulinio karo liko nežinoma tiksli kapinyno vieta. 2014 m. kapinyną lokalizavo M. Grikpėdis (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 141–143), jis tyrinėjo jį ir 2017 m (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 158–161).

2022 m. planuojamuose užstatyti sklypuose Magnolijų g. 7, 8, 9 ir 10 ištirtos 4 (visos 10 m² dydžio) perkasos, bendras 40 m² plotas (1 pav.). Radiniai saugoti perduoti MLIM. Perkasos 4 ŠV dalyje, 60–75 cm gylyje po juosvu, pilkšvu dirvožemiu, atidengta nedidelė lomelė, kurioje aptiktas suardytas VIII–X a. kapas 1. Buvusio kapo vietą žymi 174 cm ilgio ir apie 33–45 cm pločio juosvo, pilkšvo smėlio dėmė. Kapo kontūras orientuotas PV–ŠR kryptimi. Kapas yra pailgos, netaisyklingos formos, neryškaus kontūro, jo centrinę dalį kerta smulkaus šviesiai pilko smėlio ruožas. Kape esančio juosvo, pilkšvo smėlio sluoksnelio storis 8–14 cm. Kapo radiniai: vario lydinio įvija, lipdytinės keramikos šukės, geležinis strypelis, smeigtukas trikampe galvute, įvijinis žiedas ir grandinėlės dalis. Palaikai ir karsto liekanos neišlikę. Radiniai suardytame kape išsidėstę nesistemingai.

Šioje perkasoje dirvožemio sluoksnyje rastas gintarinis verpstukas, dar viena grandinėlės dalis, segės liežuvėlis (?) ir geležinis dirbinys (peiliukas (?)). Šie radiniai, matyt, priklausė kapui ir arimo metu buvo paskleisti. Du gran-